

Promemoria

Särskilda bestämmelser om förprovning av ändring av avloppsreningsverksamhet

Dnr M2021/02448

December 2021

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Författningsförslag	4
2.1	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	4
2.2	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	6
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	7
2.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	10
3	Ärendet	11
4	Bakgrund	11
5	Gällande rätt avseende prövning och tillsyn i fråga om rening av avloppsvatten	12
5.1	Det krävs förprovning av miljöfarliga verksamheter genom krav på tillstånd eller anmälan	12
5.2	EU-rättsliga krav på förprovning vid ändring av en tillståndspliktig eller anmälningspliktig verksamhet	12
5.3	Avloppsreningsanläggningar och andra avloppsanordningar omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt	13
5.4	Generella föreskrifter gäller parallellt med villkoren i tillståndet	14
5.5	Miljötillsyn	15
6	Åtgärder för att underlätta nödvändiga och brådskande ändringar av avloppsreningsverksamhet	15
6.1	Anmälningsplikt ersätter tillståndsplikt vid ändringar av verksamheten	15
6.2	Ändringen ska vara tillfällig	17
6.3	Anmälan innehåll	17
6.4	Myndighetens hantering och beslut med anledning av en anmälan	19
6.5	För avloppsanordningar saknas behov av ändringar av regelverket	21
6.6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	21
7	Konsekvenser	22
7.1	Konsekvenser för staten	22
7.2	Konsekvenser för kommunerna	23
7.3	Konsekvenser för företag och enskilda	23
7.4	Konsekvenser för människors hälsa och miljön	24
7.5	Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU	24

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås tillfälliga ändringar i miljöprövningsförordningen (2013:251) och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Syftet med förslaget är att möjliggöra brådskande och tillfälliga ändringar av verksamheten vid tillståndsprövade avloppsreningsverk, om behov av sådana ändringar uppkommer till följd av bristande tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten.

Förslagen innebär att brådskande och tillfälliga ändringar av avloppsreningsverksamheten ska kunna genomföras, utan att föregås av en tillståndsprövning. Verksamhetsutövaren ska ha möjlighet att, i stället för att ansöka om tillstånd, anmäla ändringarna till tillsynsmyndigheten.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2022 och upphöra att gälla den 30 juni 2023.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Häri genom föreskrivs i fråga om miljöprövningsförordningen (2013:251)¹ dels att 1 kap. 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 1 kap. 5 a §, och närmast före 1 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Tillfälligt undantag från tillståndsplikt

5 a §²

Trots 4 § krävs det inte tillstånd till en brådslande och tillfällig ändring av en verksamhet enligt 28 kap. 1–3 §§, om ändringen behövs till följd av att förutsättningarna för att driva verksamheten har förändrats på grund av brist på tillgång till kemiska produkter för att rena avloppsvatten.

En ändring får dock inte medföra att en verksamhet, som inte är en industriutsläppsverksamhet enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250), efter ändringen omfattas av en verksamhetskod som är markerad med -i.

¹ Förordningen omtryckt 2016:188.

² Tidigare 5 a § upphävd genom 2020:529.

11 §³

Anmälningssplikten gäller även ändringar av en verksamhet

1. som avses i 3 § eller som omfattas av ett sådant tillstånd utan att vara tillståndspliktig, om ändringen inte är tillståndspliktig enligt 4 §,

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 §, eller 2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 *eller* 5 a §, eller

3. som avses i 10 §, om ändringen har betydelse från störningssynpunkt.

13 §⁴

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 *b* och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2022.
 2. Bestämmelserna i 5 a § tillämpas även på anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

³ Senaste lydelse 2020:529.

⁴ Senaste lydelse 2020:529.

2.2 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöprövningsförordningen (2013:251)¹

dels att 1 kap. 5 a § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 1 kap. 5 a § ska utgå,

dels att 1 kap. 11 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

11 §²

Anmälningsplikten gäller även ändringar av en verksamhet

1. som avses i 3 § eller som omfattas av ett sådant tillstånd utan att vara tillståndspliktig, om ändringen inte är tillståndspliktig enligt 4 §.

2. om ändringen undantas från tillståndsplikt enligt 5 *eller* 5 a §, eller

3. som avses i 10 §, om ändringen har betydelse från störningssynpunkt.

13 §³

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 b och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bestämmelser om anmälningar finns i 22, 24–27 och 46 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Förordningen omtryckt 2016:188.

² Senaste lydelse [0000:00].

³ Senaste lydelse [0000:00].

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att det ska införas två nya paragrafer, 25 g och 27 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 g §¹

En anmälan som avser en ändring av en verksamhet enligt 1 kap. 5 a § miljöprövningsförordningen (2013:251) ska utöver det som anges i 25 § 1 innehålla

1. uppgifter som visar att ändringen behövs och varför ändringen är brådskande,

2. en redogörelse för de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga,

3. en redogörelse för de bestämmelser, villkor och försiktighetsmått som gäller för verksamheten enligt befintliga tillstånd eller andra beslut, och

4. en icke-teknisk sammanfattning över uppgifterna i anmälan.

Om ändringen avser en verksamhet enligt 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön ska anmälan dessutom innehålla uppgifter

1. om användning av råvaror, andra insatsvaror och ämnen,

2. om energianvändning och energigenerering,

3. om förhållandena inom anläggningens område,

¹ Tidigare 25 g § upphävd genom 2020:531.

4. om utsläppskällor och typ och mängd av utsläpp med en redogörelse för vilka betydande effekter på miljön som utsläppen kan orsaka,

5. om den teknik och metod som ska förebygga eller minska utsläpp och en översikt över de alternativa tekniker, metoder och åtgärder som övervägts,

6. om åtgärder för övervakning och kontroll av utsläpp,

7. om åtgärder för att förebygga att avfall uppkommer och åtgärder för att avfall som uppkommer förbehandlas för återanvändning, materialåtervinning och återvinning, och

8. som visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område verksamheten ska bedrivas alternativt en statusrapport i enlighet med 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250), om en sådan inte redan gets in.

27 b §²

Den myndighet som handlägger ett anmälningssärende som avses i 25 g § ska handlägga ärendet skyndsamt. När ärendet är tillräckligt utrett ska myndigheten besluta att godkänna anmälan, eller vid behov i ett föreläggande besluta om försiktighetsmätt eller förbud, om verksamhetsutövaren inte föreläggs att ansöka om tillstånd.

Ett beslut att godkänna en anmälan eller ett föreläggande om försiktighetsmätt ska ange den tid som den ändrade verksamheten får bedrivas. Tiden får dock sättas längst till och med den 30 juni 2023.

Ett föreläggande om försiktighetsmått ska, i det fall verksamheten avser en verksamhet enligt 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2012:251) och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön, innehålla de

1. skyddsåtgärder, begränsningar, försiktighetsmått, tillåtna utsläpp och begränsningsvärden som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att ändringen eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön,

2. åtgärder för hantering av kemiska produkter i verksamheten, om hanteringen kan medföra olägenheter för den yttre miljön,

3. åtgärder som behövs för att övervaka och kontrollera verksamheten, med mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod angivna,

4. åtgärder för hantering och kontroll av avfall som genereras i verksamheten, och

5. åtgärder som behövs i fråga om att avsluta och efterbehandla den ändrade verksamheten.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2022.

2. Bestämmelserna i 25 g och 27 b §§ tillämpas även på anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd att 25 g och 27 b §§ ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2023.

3 Ärendet

En arbetsgrupp inom Miljödepartementet har undersökt behovet av ändringar i regelverket för miljöprövningen av avloppsreningsanläggningar och andra avloppsanordningar, i händelse av brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten. Ansvariga myndigheter har identifierat att avloppsvattenrening kan påverkas, om det skulle bli en brist på kemikalier för vattenrening. I dagsläget råder det ingen brist på vattenreningskemikalier, men ansvariga myndigheter bedömer att beredskapen för att hantera en brist behöver öka. Under arbetet har samråd skett med bland annat länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Svenskt Vatten.

4 Bakgrund

För det fall att det skulle uppstå brist på kemikalier som används för rening av bland annat avloppsvatten kan det få konsekvenser för avloppsreningsanläggningar och andra avloppsanordningar. Det skulle kunna innebära att verksamheten inte kan bedrivas som avsett och i enlighet med de bestämmelser eller villkor som följer av tillstånd eller andra beslut som gäller för verksamheten. Problemet skulle kunna uppstå med kort varsel och skulle i så fall hålla i sig så länge bristen på kemikalier varar eller under den tid som krävs för verksamheterna helt eller delvis ska kunna ställa om från användning av aktuella kemikalier till alternativa metoder för att rena avloppsvatten.

I Sverige förekommer allt från stora avloppsreningsanläggningar till mycket små avloppsanordningar. En brist på tillgång till kemikalier för att rena avloppsvatten kan påverka driften av alla typer av sådana verksamheter oavsett storlek. Stora anläggningar skiljer sig generellt sett från mindre, bland annat i fråga om teknisk utformning, ekonomiska och tekniska förutsättningar samt kompetens hos verksamhetsutövaren. Även avloppsreningsanläggningar av liknande storlek kan skilja sig åt i fråga om teknisk utformning och val av reningsprocess, vilket innebär att konsekvenserna för driften av en anläggning vid en bristsituation kan se olika ut beroende på den enskilda verksamhetens utformning.

5 Gällande rätt avseende prövning och tillsyn i fråga om rening av avloppsvatten

5.1 Det krävs förprovning av miljöfarliga verksamheter genom krav på tillstånd eller anmälan

Enligt gällande miljölagstiftning krävs tillstånd eller anmälan för att påbörja vissa miljöfarliga verksamheter (9 kap. miljöbalken). Vilka verksamheter som omfattas av tillstånds- respektive anmälningsplikt anges i miljöprövningsförordningen (2013:251).

Tillståndsplikten innebär att en förprovning ska ske av en verksamhets eller åtgärds miljöeffekter innan den får starta (1 kap. 3 § miljöprövningsförordningen). En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt A prövas av mark- och miljödomstol och en verksamhet som omfattas tillståndsplikt B prövas av miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen. En tillståndsprövning ska föregås av samråd, i vissa fall en miljöbedömning, kungörelse av ansökan, skriftväxling m.m. Genom prövningen erhålls ett rättskraftigt tillstånd i vilket förutsättningarna för att bedriva verksamheten regleras genom villkor. Ett tillstånd kan vara tidsbegränsat men många tillstånd gäller utan tidsbegränsning. Ett tillstånd kan under vissa förutsättningar ändras på initiativ av verksamhetsutövaren, antingen genom en ansökan om ändring av tillstånd eller en anmälan om ändring av tillstånd.

För anmälningspliktiga verksamheter eller anmälningspliktiga ändringar av verksamheter gäller att verksamheten eller åtgärden inte får påbörjas utan att vara anmäld till tillsynsmyndigheten (1 kap. 10–11 §§ miljöprövningsförordningen). Sådan verksamhet kan påbörjas tidigast sex veckor från det att anmälan gavs in till tillsynsmyndigheten om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat (9 kap. 6 c § miljöbalken). När ett anmälningsärende är tillräckligt utrett och om det behövs, ska den myndighet som handlägger ärendet i ett föreläggande till verksamhetsutövaren besluta om försiktighetsmått eller förbud enligt miljöbalken eller förelägga verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken. Om myndigheten inte förelägger om försiktighetsmått eller förbud, ska myndigheten underrätta den som har gjort anmälan om att ärendet inte kommer att leda till någon åtgärd från myndighetens sida (27 § förordningen [1998:899] om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

5.2 EU-rättsliga krav på förprovning vid ändring av en tillståndspliktig eller anmälningspliktig verksamhet

Det krävs tillstånd för att ändra en tillståndspliktig verksamhet om ändringen i sig innebär en sådan verksamhet eller åtgärd som är

tillståndspliktig enligt 2–32 kap. miljöprövningsförordningen eller om ändringen i sig eller tillsammans med tidigare ändringar innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma (1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen). Om tillstånd krävs kan ändring av tillståndspliktiga verksamheter ske genom att hela verksamheten tillståndsprövas på nytt eller i vissa fall genom en prövning av själva ändringen, s.k. ändringstillstånd (16 kap. 2 a § miljöbalken).

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar (industriutsläppsdirektivet), gäller krav på tillstånd för industriutsläppsverksamheter (artikel 4). Tillstånd krävs även för väsentliga ändringar av en verksamhet (artikel 20). En väsentlig ändring är en ändring som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön (artikel 3.9).

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bl.a. på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges (artikel 2.1). Av direktivet framgår dock att medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa direktivet på projekt eller delar av projekt som enbart avser projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om medlemsstaten anser att det skulle inverka negativt på dessa syften (artikel 1.3).

5.3 Avloppsreningsanläggningar och andra avloppsanordningar omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt

Större avloppsreningsanläggningar omfattas antingen av tillståndsplikt eller av anmälningsplikt enligt 28 kap. miljöprövningsförordningen. Detta innebär att sådana verksamheter inte får bedrivas utan tillstånd respektive anmälan till tillsynsmyndigheten.

Av 28 kap. miljöprövningsförordningen framgår att det finns fyra kategorier av avloppsreningsanläggningar. Tillståndsplikt B gäller för avloppsreningsanläggning som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster och som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar 2 000 personekvivalenter eller mer (28 kap. 1 §). Vidare gäller tillståndsplikt B för avloppsreningsanläggning med en anslutning av 2 000 personer eller fler (28 kap. 2 §). Dessutom gäller tillståndsplikt B för avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten från en eller flera sådana anläggningar som avses i 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250) (28 kap. 3 §). Sådana avloppsreningsanläggningar utgör industriutsläppsverksamheter. För avloppsreningsanläggningar som tar emot avloppsvatten med en föroreningsmängd som motsvarar mer än 200 men mindre än 2 000 personekvivalenter gäller anmälningsplikt (28 kap. 4 §).

Avloppsplanordningar som är dimensionerade för upp till 200 personekvivalenter omfattas av ett separat regelverk med krav på tillstånd respektive anmälan enligt 13–16 och 18–20 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

En ändring av reningsprocessen i en avloppsreningsanläggning som omfattas av tillståndsplikt enligt 28 kap. miljöprövningsförordningen som också innebär att villkoren för verksamheten behöver ändras, utgör en tillståndspliktig ändring av verksamheten. Ändringar av avloppsreningsanläggningar som i sig eller tillsammans med tidigare ändringar inte innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön uppkommer, omfattas av anmälningsplikt. Detta innefattar ändringar som innebär att verksamheten kan bedrivas på i huvudsak samma sätt och med i huvudsak motsvarande miljöpåverkan som före ändringen.

Anmälningsplikt gäller även för ändringar av en avloppsplanordning som omfattas av krav på tillstånd enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Detta gäller om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning (14 §).

Om en åtgärd utförs inom ramen för befintligt tillstånd eller anmälan och med samma miljöpåverkan som före åtgärden, skulle åtgärden kunna vara sådan att den varken omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt. Byte av reningskemikalie är ett exempel på en åtgärd som, beroende på utformningen av tillståndet eller anmälan, i vissa fall varken omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt.

Det är tillsynsmyndigheten som i det enskilda fallet avgör om en ändring omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt.

5.4 Generella föreskrifter gäller parallellt med villkoren i tillståndet

Naturvårdsverket har beslutat om föreskrifter om rening och kontroll av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse (NFS 2016:6). Föreskrifterna innehåller renings- och utsläppskrav för tätbebyggelser som omfattar 2 000 personekvivalenter eller mera och innehåller grundläggande krav i fråga om rening av organiskt material i form av BOD₇ och COD_{cr}, totalkväve och totalfosfor.

Föreskrifterna genomför delvis kraven i det s.k. avloppsdirektivet (Rådets direktiv av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse [91/271/EEG]). Avloppsdirektivet är ett så kallat minimidirektiv vilket innebär att det får införas strängare regler, men däremot inte lägre krav. Det finns inga generella föreskrifter med strängare krav för rening av avloppsvatten än de minimikrav som framgår av NFS 2016:6. Strängare krav kan fastställas vid tillståndsprövning eller tillsyn enligt miljöbalken för enskilda avloppsreningsanläggningar. Undantag i form av mindre stränga krav än enligt NFS 2016:6 kan inte meddelas i tillstånd.

Kraven i föreskrifterna och villkor som fastställts i tillstånd gäller parallellt, där det är det strängare kravet som är styrande för anläggningens utformning och drift.

5.5 Miljötillsyn

Tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken (26 kap. 1 § första stycket miljöbalken). Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse (26 kap. 1 § andra stycket 1 miljöbalken). I fråga om bland annat miljöfarlig verksamhet som omfattas av tillstånd ska tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga (26 kap. 1 § andra stycket 3 miljöbalken). Vilka åtgärder som behövs för rättelse är upp till tillsynsmyndigheten att bedöma.

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas (26 kap. 9 § första stycket miljöbalken). Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kap. 14 § första stycket miljöbalken).

Ansvar för tillsyn framgår av miljöbalken (26 kap. 3 §). Den närmare fördelningen av ansvaret för tillsyn och tillsynsvägledning inom olika områden framgår av miljötillsynsförordningen (2011:13). Tillsynen av avloppsreningsanläggningar utförs av länsstyrelser och kommuner. Det är länsstyrelserna som har ansvar för tillsyn över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, men tillsynen kan överlätas till en kommun. Tillsynen av avloppsanordningar enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utövas av kommunen.

Tillsynsmyndigheter kan i fråga om tillståndspliktiga verksamheter hantera vissa ändringar av en verksamhet inom ramen för en anmälan om en ändring av verksamheten enligt 1 kap. 11 § miljöprovningförordningen, förutsatt att ändringen ryms i tillståndet och varit föremål för provning. Tillsynsmyndigheten kan till viss del hantera t.ex. tidsfrister för miljörapporter och avgifter, vilket även kan vara aktuellt för verksamheter som inte är tillståndspliktiga. Men för flera frågor som kan uppkomma till följd av ändrad verksamhet eller omställning saknar tillsynsmyndigheten befogenhet att godkänna eller fatta beslut om ändringar eller ge dispens.

6 Åtgärder för att underlätta nödvändiga och brådskande ändringar av avloppsreningsverksamhet

6.1 Anmälningsplikt ersätter tillståndsplikt vid ändringar av verksamheten

<p>Förslag: En tillståndspliktig avloppsreningsverksamhet ska få ändras efter anmälan i stället för efter tillståndsprövning, om ändringsbehovet är brådskande och ändringen behövs till följd av att förutsättningarna</p>
--

för att driva verksamheten har förändrats på grund av brist på tillgång till kemiska produkter för att rena avloppsvatten.

En ändring genom anmälan får inte medföra att en sådan avloppsreningsanläggning som inte är en industriutsläppsverksamhet efter ändringen är en industriutsläppsverksamhet.

Skälen för förslaget

Ändring av tillståndsprövade avloppsanläggningar

En eventuell brist på tillgång till kemikalier som används för rening av avloppsvatten kan påverka, och medföra behov av ändringar i, driften av avloppsreningsanläggningar och andra avloppsanordningar. Verksamhetsutövaren för en anläggning vars drift påverkas av en bristsituation bör ges möjlighet att snabbt hantera de ändrade förutsättningarna och vidta nödvändiga åtgärder så att verksamheten kan fortsätta bedrivas.

Ett tillstånd begränsar vilken verksamhet som får bedrivas och vilken påverkan på omgivningen som är tillåten. Bestämmelsen i 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen har enligt rättspraxis en sådan innebörd att ändringar som går utöver tillståndets omfattning och villkor inte är möjliga att hantera genom ett anmälningsförfarande, utan omfattas av tillståndsplikt. En tillståndsprövning är emellertid ofta tidskrävande och ställer krav på ett relativt omfattande underlag. Förslaget möjliggör anmälan av en ändring som annars skulle vara tillståndspliktig. Det innebär en möjlighet för verksamhetsutövaren att tillfälligt kunna hantera sådana ändringar som går utöver vad som omfattas av tillståndet och villkoren för detta genom ett anmälningsförfarande

Behovet av ändring ska ha uppkommit till följd av brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten

En grundläggande förutsättning för att anmälan ska få göras i stället för att ansöka om tillstånd för ändring av en tillståndspliktig verksamhet är att ändringen behövs till följd av att av förutsättningarna för att driva verksamheten har förändrats på grund av brist på tillgång till kemiska produkter för rening av avloppsvatten. Det är endast ändringar av verksamheten som beror på en sådan brist som omfattas av det utökade anmälningsförfarandet.

En ytterligare förutsättning är att behovet av ändringen måste vara brådskande. Det kan t.ex. handla om ändringar i reningsprocessen som omedelbart måste vidtas till följd av bristsituationen eller akuta ändringar som görs för att åtgärda problem som skulle ha uppstått om verksamheten, trots bristen på aktuella kemikalier, hade fortsatt att bedrivas på samma sätt. Ändringar som verksamhetsutövaren avser att genomföra mer långsiktigt och där tid finns för att pröva ändringen inom ramen för ansökan om tillstånd omfattas inte av det utökade anmälningsförfarandet.

Det bör noteras att en ändring av en verksamhet som anmälts i enlighet med författningsförslagen inte får medföra att en verksamhet som inte redan före ändringen utgjorde en industriutsläppsverksamhet efter ändringen utgör en sådan (se avsnitt 5.2).

6.2 Ändringen ska vara tillfällig

Förslag: En ändring av en tillståndspliktig avloppsreningsanläggning som sker genom anmälan, till följd av brist på tillgång till kemiska produkter för att rena avloppsvatten, ska avse en begränsad tidsperiod. Ett beslut att godkänna en sådan anmälan eller ett föreläggande om försiktighetsmått med anledning av en sådan anmälan eller ett beslut att godkänna den samma får som längst avse tiden fram till och med den 30 juni 2023.

Skälen för förslaget: En viktig utgångspunkt i förslaget till utökad anmälningsförfarande är att en återgång till det tidigare gällande tillståndet med villkor bör ske så snart det är möjligt.

En ändring av en tillståndspliktig avloppsreningsanläggning genom en anmälan bör inte gälla för längre tid än det råder brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten.

Det utökade anmälningsförfarandet innebär en individuell prövning som uppställer krav på verksamhetsutövarna att så långt möjligt ställa om driften för att hantera de problem som orsakas av en eventuell brist på kemikalier för rening av avloppsvatten. Även av detta skäl bör en ändring av en verksamhet inte tillåtas för längre tid än vad som krävs för att helt eller delvis ställa om från användning av aktuella kemikalier till alternativa metoder för rening av avloppsvatten. Tidsbegränsningen innebär ett incitament för berörda verksamhetsutövare att snarast påbörja utreda alternativa metoder för rening av avloppsvatten. Tidsbegränsningen medför även att ett enklare förfarande är acceptabelt för prövning av vissa ändringar.

Tillsynsmyndigheten ska i varje enskilt fall bedöma för hur lång tid den ändrade verksamheten får bedrivas utan att tillstånd till ändringen har medgetts, dock längst t.o.m. den 30 juni 2023.

Om en verksamhetsutövare önskar att en tillfällig ändring som anmälts i enlighet med författningsförslagen ska göras permanent, ska verksamhetsutövaren i stället ansöka om tillstånd för ändringen.

6.3 Anmälan innehåll

Förslag: En anmälan om ändring av en tillståndspliktig avloppsreningsanläggning ska, utöver de uppgifter som ska lämnas i enlighet med 25 § 1 förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, även innehålla uppgifter som visar att ändringen behövs och varför den är brådskande. Av anmälan ska framgå vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns tillgängliga. Uppgifter om de bestämmelser, villkor och försiktighetsmått som gäller för verksamheten enligt befintliga tillstånd eller andra beslut ska redovisas. Vidare ska en icke-teknisk sammanfattning finnas i anmälan.

Om ändringen avser en industriutsläppsverksamhet och ändringen kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön ska anmälan dessutom innehålla uppgifter om

- användning av råvaror, andra insatsvaror och ämnen,
- energianvändning och energigenerering,
- förhållandena inom anläggningens område,
- utsläppskällor och typ och mängd av utsläpp med en redogörelse för vilka betydande effekter på miljön som utsläppen kan orsaka,
- den teknik och metod som ska förebygga eller minska utsläpp och en översikt över alternativa tekniker, metoder och åtgärder som övervägts,
- åtgärder för övervakning och kontroll av utsläpp, och
- åtgärder för att förebygga, förbehandla för återanvändning, materialåtervinning och återvinning av avfall som anläggningen ger upphov till.

En anmälan om ändring av en industriutsläppsverksamhet ska också innehålla uppgifter som visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område verksamheten ska bedrivas alternativt en så kallad statusrapport om en sådan inte redan getts in.

Skälen för förslaget: Att en ändring ska få göras efter anmälan i stället för tillståndsprövning innebär en lättnad i processuella krav men också en lättnad avseende det underlag en verksamhetsutövare behöver presentera. Att underlaget i anmälan är tillräckligt är dock en förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna göra en bedömning av om ändringen ska godkännas eller det finns anledning att förelägga verksamhetsutövaren att utföra skyddsåtgärder och vidta försiktighetsmått eller genomföra andra förändringar på grund av ändringen av verksamheten.

För tillståndsprövade verksamheter finns efter prövningen ett skriftligt underlag om verksamheten och omgivningens känslighet som kan uppdateras, kompletteras och presenteras i en anmälan om ändring. Motsvarande gäller för en verksamhet som har anmälts. Tack vare det befintliga underlaget har verksamhetsutövaren möjlighet att i de flesta fall relativt snabbt ta fram de uppgifter som behövs i en anmälan om ändring.

Uppgifter som en anmälan alltid ska innehålla

En förutsättning för att en anmälan ska få göras i stället för att ansöka om tillstånd för ändring av en tillståndspliktig verksamhet i enlighet med vad som beskrivits i avsnitt 6.1 är att ändringen är brådskande och behövs till följd av att av att förutsättningarna för att driva verksamheten har förändrats på grund av brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten. För att tillsynsmyndigheten ska kunna bedöma om så är fallet måste verksamhetsutövaren, utöver de uppgifter som alltid ska ingå i en anmälan enligt 25 § 1 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, bland annat visa att behovet av ändring har uppkommit till följd av brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten.

Innehållet i anmälan ska belysa ändringen och skillnaden mellan befintlig verksamhet och verksamheten efter ändringen vad gäller miljö- och hälsomässiga aspekter som ändringen medför. Av anmälan ska framgå vilka åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter, i den utsträckning sådana uppgifter finns

tillgängliga. Verksamhetsutövaren ska alltså redovisa planerade skyddsåtgärder och de försiktighetsmått som kommer att vidtas med anledning av den ändrade verksamheten. Av detta följer att verksamhetsutövaren även behöver redovisa sådana uppgifter om miljöeffekterna av ändringen som gör det möjligt för tillsynsmyndigheten att ta ställning till frågan om tillräckliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått. I detta ingår att redovisa underlag, t.ex. i fråga om miljöns känslighet i de områden som kan antas bli påverkade eller vad i miljön som kan antas bli betydligt påverkat.

En redogörelse för alla tillståndsbestämmelser och villkor som gäller för verksamheten enligt tidigare tillstånd liksom en icke-teknisk sammanfattning underlättar myndighetens handläggning.

Innehållet i anmälan om den verksamhet som ändras är en industriutsläppsverksamhet

Avloppsreningsanläggningar enligt 28 kap. 3 § miljöprövningsförordningen utgör industriutsläppsverksamheter. Om ändringen av en sådan verksamhet kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa och miljö utlöses kravet på tillstånd i industriutsläppsdirektivet. För att tillsynsmyndigheten ska kunna fatta ett beslut om godkännande som kompletterar befintligt tillstånd och uppfyller kraven på tillståndets innehåll behövs uppgifter om användning av råvaror, andra insatsvaror och ämnen, om energianvändning och energigenerering, om förhållandena inom anläggningens område, om utsläppskällor och typ och mängd av utsläpp, om den teknik och metod som ska förebygga eller minska utsläpp och en översikt över alternativ teknik med referens till beslutade slutsatser om bästa tillgängliga teknik för verksamheten, metoder och åtgärder som övervägts samt om åtgärder för att förebygga, förbehandla för återanvändning, materialåtervinning och återvinning av avfall som anläggningen ger upphov till.

I tillägg till det som nämns i stycket ovan behöver en verksamhetsutövare som ännu inte upprättat och gett in en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen göra det och ge in den i anslutning till anmälan, alternativt redovisa uppgifter som visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område verksamheten ska bedrivas. Med statusrapport avses en skriftlig rapport som redovisar de föroreningar som förekommer i mark och grundvatten inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas, hur området används när statusrapporten upprättas, tillgänglig information om tidigare användning av området och mark- och grundvattenmätningar som avspeglar förhållandena i området.

6.4 Myndighetens hantering och beslut med anledning av en anmälan

Förslag: Tillsynsmyndighetens handläggning ska vara skyndsam. Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut ange den tid som den ändrade verksamheten ska få bedrivas och vid behov besluta om försiktighetsmått. Om kriterierna för ändring genom anmälan inte är uppfyllda, ska myndigheten meddela förbud mot att genomföra ändringen eller

förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd. Om ändringen görs i en industriutsläppsverksamhet ska ytterligare krav på beslutets innehåll ställas.

Skälen för förslaget

Handläggningen, prövningen och beslutets innehåll

Tillsynsmyndigheten ska vid sin handläggning av anmälan beakta om de särskilda kriterier för en tillfällig ändring av en avloppsreningsanläggning som anges i 1 kap. 5 a § miljöprövningsförordningen respektive 25 g § andra stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är uppfyllda.

Eftersom eventuell brist på tillgång till kemikalier som används för rening av avloppsvatten kan medföra brådskande ändringar i driften av avloppsreningsanläggningar, är det av stor betydelse att handläggningen sker skyndsamt.

Tillsynsmyndigheten ska bedöma vilka effekter ändringen har på människors hälsa och miljön och om dessa är sådana att ändringen kan godtas genom anmälan.

En myndighet eller en kommun får enligt 5 kap. 4 § miljöbalken inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. 5 kap. 4 § miljöbalken genomför bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten). Avloppsreningsanläggningar påverkar miljön negativt främst beroende på utsläpp till vatten, bland annat av näringsämnen som bidrar till övergödning. Det är därför viktigt att tillfälliga ändringar av tillstånden inte medför en för omfattande miljöpåverkan.

Vid behov ska tillsynsmyndigheten förelägga om försiktighetsmått som ska vidtas för verksamheten. De bestämmelser, villkor och försiktighetsmått som gäller för verksamheten enligt befintliga tillstånd eller andra beslut gäller fortsatt i övriga delar. Så snart de tillfälliga ändringarna upphört gäller det ursprungliga tillståndet med dess villkor eller beslutet med försiktighetsmått.

Om tillsynsmyndigheten bedömer att ändringen inte bör godkännas kan tillsynsmyndigheten besluta om förbud eller förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken.

Tillsynsmyndigheten ska i varje enskilt fall fatta ett beslut och, om den ändrade verksamheten kan få bedrivas, ta ställning till hur länge verksamheten får bedrivas och ange denna tidsperiod i sitt beslut. En ändring får medges längst t.o.m. den 30 juni 2023.

Om avloppsreningsanläggningen är en industriutsläppsverksamhet

För industriutsläppsverksamheter behöver beslutet utformas i form av ett föreläggande och innehålla de tillåtna utsläpp och begränsningsvärden

som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att ändringen eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, nödvändiga tillfälliga ändringar av befintliga villkor, tillkommande åtgärder för hantering av kemiska produkter i verksamheten om hanteringen kan medföra olägenheter för den yttre miljön, tillkommande åtgärder som behövs för att övervaka och kontrollera verksamheten med mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod angivet, tillkommande åtgärder för hantering och kontroll av avfall som genereras i verksamheten och de åtgärder som behövs i fråga om avslutning och efterbehandling av den ändrade verksamheten.

Tillsynsmyndigheten behöver beakta tillämpliga slutsatser om bästa tillgängliga teknik under industriutsläppsdirektivet när föreläggandet utformas.

6.5 För avloppsanordningar saknas behov av ändringar av regelverket

Bedömning: Regelverket i fråga om tillståndspliktiga avloppsanordningar enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bör inte ändras.

Skälen för bedömningen: Eftersom anmälningsplikt gäller för ändringar av en viss omfattning i fråga om avloppsanordning som omfattas av krav på tillstånd enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, finns det redan i dag förutsättningar att vid behov snabbt anmäla ändringar av tillståndspliktiga avloppsanordningar (se avsnitt 5.3). Detta omfattar ändringar som sker till följd av brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten. Det saknas därför anledning att göra ändringar i regelverket för avloppsanordningar.

6.6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2022 och upphöra att gälla den 1 juli 2023. Bestämmelserna ska tillämpas även på anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

Bedömning: Några särskilda övergångsbestämmelser behövs inte.

Skälen för förslaget: Förslagen tar sikte på att skyndsamt kunna undanröja de risker som skulle kunna bli följden av en plötslig brist på kemikalier för avloppsrening. Författningsändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt, vilket för närvarande bedöms vara den 1 mars 2022. Då förslagen innebär ett avsteg från den prövningsplikt som normalt gäller för dessa verksamheter och då en tillämpning kan komma att medge en större miljöpåverkan än vad som hade kunnat komma i fråga under normala driftförhållanden, bör bestämmelserna upphöra att gälla ett drygt år efter det att de trätt i kraft. Det datumet kan sedan komma att skjutas fram om behovet fortfarande kvarstår.

Möjligheten för verksamhetsutövaren att i stället för att ansöka om tillstånd, anmäla brådskande och tillfälliga ändringar av avloppsreningsverksamhet till tillsynsmyndigheten bör även omfatta anmälningar som gjorts före ikraftträdandet.

Införande av en möjlighet att under vissa förutsättningar anmäla en framtida ändring av en verksamhet som normalt skulle vara tillståndspliktig bedöms inte medföra något behov av särskilda övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

7.1 Konsekvenser för staten

Förslaget innebär ett klagörande för länsstyrelserna i såväl prövning som tillsyn i det avseendet att det tydliggör vilka avsteg från gällande regelverk och tillstånd som är möjliga under vissa omständigheter. Det är viktigt att länsstyrelserna i sin prövning och tillsyn kan ge svar och snabbt hantera uppkomna situationer och ärenden eftersom det motsatta kan det leda till minskat förtroende för myndighetens förmåga att hantera extraordinära händelser.

Vad gäller prövning uppskattas de tolv länsstyrelserna med miljöprövningsdelegationer att behöva hantera färre ändringstillstånd och villkorsändringar om förslaget genomförs jämfört med om det inte genomförs. Fler ärenden hos miljöprövningsdelegationerna ger längre handläggningstider, vilket innebär att förslaget är positivt för handläggningen av ordinarie prövningsärenden.

Vad gäller tillsyn innebär en bristsituation ett ökat behov av statens insatser oavsett om förslaget genomförs eller inte. Att inte genomföra förslaget ger behov till ökade insatser kopplat till frågor om överträdelser av tillstånd eller förelägganden om försiktighetsmått. Att genomföra förslaget ger behov av ökade insatser när det gäller verksamheter som länsstyrelsen har tillsyn över och som berörs av förslaget. Dessutom ökar behovet av tillsynsvägledning från länsstyrelserna. Tillsynsvägledning utifrån författningsändringarna kommer också behövas från andra statliga myndigheter, till exempel Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Lättade processuella krav kan i viss mån bidra till att det blir svårare för statliga myndigheter att bevaka sina intressen. Exempelvis kan krav på tillståndsprövning ha betydelse för att statliga myndigheter ska få kännedom om en åtgärd och därmed möjlighet att lämna upplysningar kring sådana förhållanden som kan ha betydelse för bedömningen av huruvida en viss åtgärd är lämplig eller inte i förhållande till vissa statliga verksamheter. Lättnaden i processkrav gäller för tillfälliga ändringar av avloppsreningsanläggningar som har tillstånd eller som omfattas av en anmälan. Nyttillkommande markanspråk liksom störningar av helt ny typ bedöms därför inte bli aktuellt i någon större utsträckning.

Konsekvenserna för staten är beroende av huruvida en bristsituation uppkommer och dess omfattning. De eventuella kostnader som förslaget

kan medföra bedöms kunna hanteras inom berörda myndigheters befintliga ekonomiska ramar.

7.2 Konsekvenser för kommunerna

För en inte obetydlig del av avloppsreningsanläggningarna är kommunen verksamhetsutövare. Förslaget bedöms medföra positiva effekter för verksamhetsutövarna genom att det ger möjlighet att anpassa driften av enskilda avloppsreningsverk utifrån en bristsituation. Förslaget förväntas också bidra till att samhällsviktig verksamhet i form av vatten- och avloppstjänster i ökad utsträckning kan upprätthållas vid en bristsituation.

I likhet med vad som framförts ovan gällande staten innebär förslaget en lättnad för kommunerna som tillsynsmyndighet i det avseendet att det tydliggörs vilka avsteg från gällande tillstånd som är möjliga under vissa omständigheter.

Kommunens tillsynsinstanser bedöms öka till följd av en bristsituation oavsett om förslaget genomförs eller inte. Att genomföra förslaget kommer troligen innebära ökade insatser i den mån kommunerna har övertagit tillsyn över tillståndspliktiga avloppsreningsanläggningar som omfattas av förslaget. Det kan påverka planerad tillsyn så att den inte kan utföras som det var tänkt. Förslaget berör dock ett begränsat antal verksamheter, varför ökningen av tillsynsinsatser inte bedöms vara nämnvärd. Att inte genomföra förslaget leder troligen till ökade insatser för att hantera frågor om överträdelser av tillstånd eller av förelägganden om försiktighetsmåt.

Konsekvenserna för kommunerna är beroende av huruvida en bristsituation uppkommer och dess omfattning. Förslagen innebär inte en inskränkning av den kommunala självstyrelsen och bedöms inte medföra konsekvenser som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas.

7.3 Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen ger ökade förutsättningar för verksamhetsutövare att ändra driften till följd av sådan driftsstörning som kan uppkomma vid en bristsituation, men även att ställa om driften för att förebygga störningar. Förslaget bedöms därigenom medföra positiva effekter för verksamhetsutövare oavsett om verksamheten bedrivs av ett företag eller en enskild. Huvuddelen av de verksamheter som omfattas av de föreslagna ändringarna drivs av kommunala företag

Enskilda som brukar vatten- och avloppstjänster kan komma att påverkas negativt till följd av ändringar i avloppsreningsanläggningar i en utsträckning en ändring innebär att en ökad miljöbelastning från verksamheten kan tillåtas under en begränsad tid. Sådana ändringar skulle emellertid inträffa vid en bristsituation, oavsett om förslaget genomförs eller inte. Förslaget bedöms öka förutsättningarna att undvika alternativt mildra de negativa konsekvenser som en bristsituation skulle kunna ge upphov till. Detta genom att förslaget ger förutsättningar att snabbt

anpassa verksamheten för att förebygga störningar i driften, vilket bedöms medföra positiva effekter för enskilda i förhållande till om sådan reglering saknas. Detta bedöms medföra bättre förutsättningar för enskilda att ta del av samhällsviktig verksamhet i form av vatten- och avloppstjänster vid en bristsituation.

7.4 Konsekvenser för människors hälsa och miljön

Det är de processuella reglerna som lättas tillfälligt. Förslaget avser enbart befintliga avloppsreningsanläggningar och ändringarna av verksamheten ska få ske under en begränsad period. Nyttillkommande markanspråk liksom störningar av helt ny typ bedöms därför inte bli aktuellt i någon större utsträckning. Samtidigt kan en bristsituation medföra sådan påverkan på driften som innebär ökade utsläpp och risk för andra störningar i omgivningen. Det gäller särskilt för utsläpp till vatten, bland annat av näringsämnen som bidrar till övergödning. Risken för sådana störningar är svåra att fullt ut bedöma.

Eftersom sådana konsekvenser beror på bristsituationen och inte på förslaget i sig skulle konsekvenserna inträffa oavsett om förslaget genomförs eller inte. Förslaget bedöms emellertid ge förutsättningar att snabbt anpassa driften för att förebygga störningar i driften och därmed risken för negativa konsekvenser för miljön och människors hälsa. Förslaget innebär att miljöbalkens hänsynsregler med bestämmelser om bland annat kunskapskrav, försiktighetsprincipen och produktval gäller fortsatt, liksom t.ex. bestämmelser om miljökvalitetsnormer. Eftersom förslaget innebär att varje verksamhet ska genomgå en prövning för bedömning av vilka krav på t.ex. skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska gälla för verksamheten för att förebygga risk för negativa effekter på miljön och människors hälsa, bedöms förslaget medföra positiva effekter för att påskynda en omställning från användning av aktuella kemikalier till alternativa metoder för rening av avloppsvatten.

7.5 Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU

Förslaget har utformats så att skyldigheter i berörda EU-direktiv uppfylls. Författningsförslaget berör verksamheter som träffas av MKB-direktivet (se avsnitt 5.2). Direktivet innebär att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bl.a. på grund av deras art, storlek eller lokalisering blir föremål för krav på tillstånd och en bedömning av deras miljöpåverkan innan tillstånd ges (artikel 2.1). Av direktivet framgår dock att medlemsstaterna får, efter bedömning från fall till fall och inom ramen för den nationella lagstiftningen, besluta att inte tillämpa direktivet på projekt eller delar av projekt som enbart avser projekt som enbart avser beredskapen vid civila olyckor och kriser om medlemsstaten anser att det skulle inverka negativt på dessa syften (artikel 1.3). När det gäller

ändringar av avloppsreningsanläggningar som behövs till följd av att förutsättningarna för att driva verksamheten har förändrats på grund av en generell brist på tillgång till kemikalier för rening av avloppsvatten, är det åtgärder som handlar om att hantera en civil kris. MKB-direktivets artikel 1.3 är tillämplig på dessa fall. Förslaget såsom det är utformat är förenligt med MKB-direktivet.

När det gäller industriutsläppsdirektivet finns inte motsvarande undantag som i MKB-direktivets artikel 1.3. Industriutsläppsdirektivet ställer bland annat upp krav på tillstånd och vad som ska regleras i tillstånd i de verksamheter som omfattas samt att bästa tillgängliga teknik ska tillämpas. Det ställer också en mängd materiella krav. Nu föreslagna ändringar gör inte något undantag från de materiella kraven som ställs upp i industriutsläppsdirektivet utan utgör en tillfällig lättnad från när tillståndsprövning krävs. En anmälan om ändring av en industriutsläppsverksamhet får endast göras av befintliga industriutsläppsverksamheter som redan har tillstånd och omfattas av industriutsläppsbestämmelserna. Tillsynsmyndigheten ska därtill, efter en anmälan av en ändring som kan ha en betydande negativ inverkan på människors hälsa eller miljön och som är brådskande till följd av brist på kemikalier för rening av avloppsvatten och nödvändig för samhällets krisberedskap, fatta ett beslut som kompletterar tillståndet och som innehåller de krav som ska ställas på industriutsläppsverksamheter. Ändringar måste därutöver vara tillfälliga. Tillsynsmyndigheten ska göra en bedömning i det enskilda fallet av vad ändringen av verksamheten skulle innebära och förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd när det är motiverat. Lättnaden i kravet på tillstånd gäller under en begränsad tid och under särskilda omständigheter. Om en ändrad verksamhet ska permanentas krävs tillstånd. Förslaget såsom det är utformat bedöms därmed vara förenligt med industriutsläppsdirektivet.

Författningsförslaget berör ramdirektivet för vatten och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (ramdirektivet om en marin strategi) samt regionala överenskommelser om utsläppsminskningar inom ramen för Helcom-samarbetet. Arbetet inom Helcom är en viktig del av Sveriges (och andra Östersjöstater som är EU-medlemmar) genomförande av ramdirektivet om en marin strategi, inklusive arbetet att minska övergödning. Sverige har i nuläget problem med att uppnå god miljöstatus för kustvatten och havsområden och förslaget kan ytterligare öka behoven av åtgärder för att nå gränsvärden och krav enligt direktiven. Förslaget innebär dock ingen ändring av bestämmelsen i 5 kap. 4 § miljöbalken om att en myndighet eller en kommun inte får tillåta åtgärder som innebär försämringar i vattenmiljön eller äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Den bestämmelsen gäller oförändrat vid prövning av en anmälan om ändring enligt förslaget. På så sätt beaktas ramdirektivet för vatten.